

*Strategia Rozwoju Gminy Dębica
na lata 2015–2024*

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Listopad 2015

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Część wprowadzająca	5
1.1. Strategia jako instrument kreowania polityki rozwoju	5
1.2. Metodologia prac nad Strategią.....	5
2. Część programująco-strategiczna.....	7
2.1. Analiza obszarów problemowych	7
2.1.1. Analiza SWOT	7
2.1.2. Drzewo problemów	12
2.1.3. Drzewo celów.....	13
2.2. Kierunki rozwoju Gminy Dębica	14
2.2.1. Wizja i misja rozwoju Gminy Dębica	14
2.2.2. Plan operacyjny rozwoju Gminy Dębica.....	16
2.3. Ocena spójności celów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu.....	34
2.4. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – wpływ zadań na środowisko	37
3. Część wdrożeniowa.....	42
3.1. Wdrażanie i monitoring Strategii Rozwoju.....	42
3.2. Ewaluacja i aktualizacja Strategii Rozwoju	43
3.3. Promocja Strategii Rozwoju.....	48
Spis tabel	49
Spis rysunków	49
Załączniki	50

Wstęp

Zarządzanie gminą wiąże się z podejmowaniem szeregu działań i decyzji ważnych dla lokalnej społeczności. Aby efektywnie nią zarządzać potrzebny jest wieloletni plan, który będzie wskazywać kierunki jej dalszego rozwoju. Działania właściwe ze strategicznego punktu widzenia mają większe znaczenie niż działania nastawione na przynoszenie natychmiastowych efektów. Zarządzanie strategiczne jest procesem zarządzania nastawionym na formułowanie i wdrażanie Strategii, które ma na celu sprzyjanie wyższemu stopniowi zgodności organizacji, w tym wypadku gminy, z jej otoczeniem zewnętrznym oraz zachowaniem spójności wewnętrznej, a co za tym idzie – osiągnięciem przyjętych celów strategicznych.

Głównym celem tworzenia dokumentu strategicznego, jakim jest Strategia Rozwoju, jest zdiagnozowanie priorytetowych kierunków rozwoju, zmierzających do rozwoju społeczno-gospodarczego. *Strategia Rozwoju Gminy Dębica na lata 2015–2024* to długookresowy, bo dziesięcioletni plan działania, określający strategiczne cele rozwoju, zawierający kierunki oraz priorytety, które są niezbędne do realizacji przyjętych założeń.

Opracowanie Strategii Rozwoju pozwala na określenie najbardziej efektywnych działań mogących zapewnić dynamiczny rozwój całego obszaru, stworzenie dogodnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz powstawanie nowych inicjatyw społecznych. Strategia stanowi ogół planowanych działań, zmierzających do realizacji wyznaczonych celów rozwojowych. Jest to sposób w jaki gmina zamierza realizować swoją misję. Istotną cechą Strategii jest budowa wizerunku gminy, który stanowi jej swoistą wizytówkę, jest źródłem informacji dla podmiotów gospodarczych, inwestorów i społeczności lokalnej o długoterminowych uwarunkowaniach rozwoju przyjętych przez gminę oraz o sposobach rozwiązywania przez nią pojawiających się problemów. Strategiczne planowanie polega przede wszystkim na wyeliminowaniu rozwiązań nierealnych. Każda Strategia jest inna, ponieważ endo- i egzogeny wkład w każdym programowanym przypadku jest inny. Za sprawą dokumentu strategicznego dana jednostka terytorialna może efektywnie wykorzystać własne zasoby, w tym zasoby finansowe, rzeczowe czy społeczne oraz określić sposoby przeciwdziałania pojawiającym się zagrożeniom. Strategia powinna stanowić źródło zasad i zbiór rozwiązań.

Niniejszy dokument zawiera informacje dotyczące kierunków rozwoju Gminy Dębica oraz działania związane z realizacją Strategii wraz z harmonogramem realizacji projektów w latach 2015–2024. Horyzont czasowy, jaki został przyjęty dla niniejszej Strategii, wiąże się

z perspektywą finansową Unii Europejskiej na lata 2014–2020, która stanowi wyzwanie dla potencjalnych beneficjentów funduszy unijnych. Strategia potrzebna jest tam, gdzie pojawiają się nowe wyzwania. W celu pełnego wykorzystania szans, jakie dają środki unijne, opracowano Strategię, która ma stanowić podstawowy dokument zawierający priorytetowe kierunki rozwoju Gminy Dębica, obejmujące okres programowania unijnego na lata 2014–2020.

1. Część wprowadzająca

1.1. Strategia jako instrument kreowania polityki rozwoju

Strategia Rozwoju Gminy Dębica na lata 2015–2024 stanowi odpowiedź samorządu gminnego na zmieniającą się sytuację społeczno-gospodarczą wymagającą nowego spojrzenia na posiadane aspiracje, zasoby i perspektywy rozwoju gminy.

W Strategii zaprezentowana została Wizja, Misja oraz cele główne i szczegółowe przewidziane do realizacji we wskazanym okresie jej obowiązywania. Wyróżniono również działania priorytetowe, które należy podjąć, aby osiągnąć wyznaczone cele. Skumulowano zadania w projekty do realizacji na obszarze gminy. Strategia jest dokumentem otwartym, co oznacza, iż w miarę upływu czasu oraz podejmowanych działań w niej zawartych, możliwa jest jej aktualizacja, w tym również kreowanie nowych działań oraz korekta tych, które zostały sformułowane na etapie jej tworzenia – aby w jak najlepszy sposób dostosować się do zmieniającego się otoczenia.

1.2. Metodologia prac nad Strategią

Opracowywanie Strategii Rozwoju Gminy Dębica było okazją do przeprowadzenia otwartych rozmów z przedstawicielami różnych środowisk gminnych. Dyskusje obejmowały analizę obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy oraz możliwości jej dalszego rozwoju. Efektem prowadzonych rozmów było uzyskanie odpowiedzi na pytania: dokąd zmierzamy?

co chcemy? oraz w jaki sposób chcemy to osiągnąć? Dało to podstawy do skonstruowania dokumentu, który ma służyć wszystkim mieszkańcom gminy.

Proces prac związanych z przygotowaniem, opracowaniem i wdrożeniem Strategii Rozwoju rozpoczęto w marcu 2015 roku. W początkowej fazie prac nad dokumentem zostały zorganizowane warsztaty strategiczne z przedstawicielami: administracji samorządowej, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, lokalnymi liderami (Zespół ds. Strategii Rozwoju). Zorganizowana została otwarta konferencja strategiczna, prowadzone były spotkania z Zespołem ds. Strategii powołanym przez Wójta Gminy Dębica, którego zadaniem była koordynacja prac nad Strategią. Wszystkie spotkania służyły włączeniu społeczności lokalnej do prac nad budowaniem spójnego dokumentu strategicznego, który będzie odzwierciedlał potrzeby mieszkańców gminy. Celem warsztatów było poznanie

potrzeb i opinii mieszkańców na temat obecnej sytuacji gminy oraz kierunku w jakim powinna ona zmierzać.

Prace nad dokumentem Strategii opierały się na wykorzystaniu szeregu wzajemnie uzupełniających się metod prac analitycznych i partycypacyjnych, do których należały:

- analiza danych zastanych,
- badania ankietowe wśród mieszkańców gminy,
- analizy strategiczne,
- spotkania warsztatowe Zespołu ds. Strategii Rozwoju,
- spotkania warsztatowe z przedstawicielami samorządu lokalnego, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi.

Integralną częścią Strategii jest *Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Dębica* (Załącznik 1), w którym przedstawiono pogłębioną analizę społeczno-gospodarczą gminy. Strategia powstała w oparciu o Diagnozę, a także na podstawie wniosków zgłoszonych podczas konsultacji społecznych oraz warsztatów organizowanych w trakcie procesu budowania Strategii. Po zebraniu i przeanalizowaniu wszystkich danych opracowano Projekt 1.0 *Strategii Rozwoju Gminy Dębica na lata 2015–2024*, który został upubliczniony za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy.

Do głównych materiałów źródłowych, stanowiących materiał analityczny i podstawę opracowania Strategii, należą:

- dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- wnioski z ankiet przeprowadzonych podczas warsztatów grupowych oraz uzyskanych drogą elektroniczną na skrzynkę mailową Urzędu Gminy,
- wnioski zebrane na podstawie przekazanych przez podmioty fiszek projektowych,
- wnioski zgłaszane podczas warsztatów grupowych,
- dokumenty strategiczne gminy.

2. Część programująco-strategiczna

2.1. Analiza obszarów problemowych

2.1.1. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest to jedna z najpopularniejszych i najskuteczniejszych metod analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Jej nazwa pochodzi od akronimów angielskich słów *Strengths* (mocne strony), *Weaknesses* (słabe strony), *Opportunities* (szanse) i *Threats* (zagrożenia). Polega ona na zidentyfikowaniu wymienionych wyżej czterech grup czynników, dzięki czemu można je odpowiednio wykorzystać w procesie zaplanowanego rozwoju lub zniwelować skutki ich negatywnego wpływu. Dzięki tej metodzie można również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Często dzieli się je również na czynniki wewnętrzne (opisujące mocne i słabe strony danej jednostki) oraz czynniki zewnętrzne (czyli szanse i zagrożenia wynikające z jej mikro- i makrootoczenia). Czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) są zależne m.in. od władz lokalnych i lokalnej społeczności, natomiast czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia) należące do otoczenia bliższego i dalszego są niezależne od władz danej jednostki, a także jej mieszkańców.

Tabela 1 Schemat analizy SWOT

S	<i>Strengths</i>	Silne strony, atuty, zalety	ZASOBY
W	<i>Weaknesses</i>	Słabe strony, słabości, wady	
O	<i>Opportunities</i>	Szanse, możliwości, okazje	OTOCZENIE
T	<i>Threats</i>	Zagrożenia, trudności	

Źródło: Opracowanie własne

Analiza SWOT została przeprowadzona dla Gminy Dębica jako część *Strategii Rozwoju Gminy Dębica na lata 2015–2024*. Obejmuje główne elementy mające wpływ na rozwój regionu. Analizy dokonano w oparciu o dostępne dane uzyskane podczas prac nad Strategią, w tym dane GUS, informacje zebrane podczas warsztatów grupowych, przeprowadzonych badań ankietowych, a także na podstawie obserwacji własnych.

Tabela 2 Analiza SWOT Gminy Dębica

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rosnąca liczba ludności wynikająca z dodatniego salda migracji oraz przyrostu naturalnego. 2. Wyższy niż w Polsce i województwie wskaźnik przyrostu naturalnego oraz procentowy udział osób w wieku przedprodukcyjnym. 3. Liczba uczniów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyższa niż średnia w Polsce, województwie i powiecie. 4. Wyższy niż średni w Polsce, województwie i powiecie wynik z egzaminów na zakończenie szkoły podstawowej. 5. Bliskie sąsiedztwo ze Specjalną Strefą Ekonomiczną (SSE) Euro-Park Mielec. 6. Dogodne skomunikowanie z obszarami potencjalnych pracodawców i rynku zbytu – autostrada A4 i droga wojewódzka 985. 7. Działalność dużych zakładów o zróżnicowanym profilu na terenie gminy rozpoznawalnych w skali kraju. 8. Posiadanie terenów inwestycyjnych należących do SSE Euro-Park Mielec oraz możliwość powiększenia o kolejne obszary. 9. Rosnąca liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. 10. Rosnący udział podatku dochodowego od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w wielkości podatków ogółem. 11. Wyższy od średniej w województwie i powiecie udział podatku dochodowego od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w wielkości podatków ogółem. 12. Rosnąca i wyższa niż średnia w Polsce, województwie i powiecie wielkość wydatków majątkowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak wystarczającej liczby miejsc w przedszkolach – niższy od średniej w Polsce, województwie i powiecie odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych opieką przedszkolną. 2. Niewystarczający dostęp do opieki żłobkowej. 3. Niższa niż w Polsce, województwie i powiecie liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. 4. Niższa niż w Polsce i województwie liczba jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności. 5. Niska aktywność społeczna odzwierciedlona niższą niż średnia w Polsce, województwie i powiecie liczbą fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. 6. Rosnący i wyższy od średniej w Polsce i powiecie udział procentowy bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. 7. Niższe od średniej w województwie oraz dwukrotnie niższe od średniej w Polsce dochody własne gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca. 8. Spadający i niższy od średniej w Polsce, województwie i powiecie udział procentowy dochodów własnych gminy w dochodach ogółem. 9. Niewystarczające wykorzystanie technik informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w administracji publicznej. 10. Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców. 11. Niewystarczająca liczba miejsc rekreacyjnych dla rodzin z dziećmi. 12. Niewystarczający dostęp do opieki społecznej w postaci Domów Pomocy Społecznej i dziennych domów opieki.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. 2. Możliwość pozyskania środków z funduszy europejskich na lata 2014–2020 oraz ze środków krajowych. 3. Zawiązanie trójsektorowych partnerstw na rzecz rozwoju regionu. 4. Rozwój Internetu oraz nowoczesnych dróg komunikacji i promocji. 5. Wzrost społecznej świadomości ekologicznej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Depopulacja mieszkańców regionu. 2. Wzrost atrakcyjności i konkurencyjności obszarów gospodarczych innych regionów.

Źródło: Opracowanie własne

Analizując wyżej zaprezentowane mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia Gminy Dębica możemy wyłonić te, które w największym stopniu oddziałują, bądź mogą oddziaływać na gminę. Słabe strony oraz zagrożenia powinny być pokonywane przez mocne strony oraz szanse rozwoju, które stoją przed gminą. Z przeprowadzonej analizy SWOT można wysunąć następujące wnioski:

Największymi atutami gminy są: kapitał społeczny w postaci młodego społeczeństwa oraz atrakcyjne warunki mieszkaniowe wynikające z walorów środowiska przyrodniczego, dostępności infrastruktury technicznej oraz położenia gminy, a także posiadanie terenów inwestycyjnych w powiązaniu z dogodnym położeniem zapewniające korzystne warunki do rozwoju gospodarczego.

Największymi słabościami gminy są: niski poziom dochodów mieszkańców, związany z tym wzrost liczby osób bezrobotnych oraz mała liczba podmiotów gospodarczych działających na obszarze gminy. Przekłada się to na niskie i spadające dochody własne budżetu gminy – ponad dwukrotnie niższe od średniej w Polsce w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Największe szanse gminy to: możliwość pozyskania środków z funduszy europejskich na lata 2014–2020 oraz środków krajowych na realizację inwestycji w sektorze gospodarczym oraz społecznym, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w sektorze prywatnym oraz publicznym, rozwój Internetu oraz nowoczesnych dróg komunikacji i promocji, a także możliwość powiększenia oferty terenów inwestycyjnych.

Największe zagrożenia gminy to: depopulacja mieszkańców województwa, wzrost atrakcyjności i konkurencyjności obszarów gospodarczych innych regionów, przy jednoczesnym braku rozwoju aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców.

Poniżej pogrupowane zostały w punktach słabe strony i równoważące je strony mocne, wnioski z sytuacji społeczno-gospodarczej gminy oraz przykłady, w jaki sposób można wykorzystać szanse, aby zniwelować istniejące problemy i przezwyciężyć zagrożenia.

1. W gminie następuje wzrost liczby ludności. Mimo, że w Gminie Dębica maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, natomiast rośnie liczba osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, jest ona jedną z najmłodszych gmin powiatu dębickiego. Wskaźnik udziału osób w wieku przedprodukcyjnym jest wyższy niż średnia w Polsce, województwie podkarpackim i powiecie dębickim. Sytuacja ta wynika z rosnącego dodatniego salda migracji

oraz dodatniego przyrostu naturalnego. Ludzie młodzi chętnie wybierają Gminę Dębica jako swoje miejsce zamieszkania ze względu na jej położenie i dogodne skomunikowanie z obszarami rozwiniętymi gospodarczo takimi jak Mielec, Rzeszów czy nieco dalej położony Kraków.

2. Wspomniane położenie jest pozytywnym czynnikiem, który nie tylko przyciąga nowych mieszkańców, ale również ma wpływ na rozwój gospodarczy. Doskonałe skomunikowanie wynika z dostępu do autostrady A4, która stanowi część międzynarodowej trasy E40 oraz dostępu do dwóch linii kolejowych – jedna z nich jest częścią Paneuropejskiego Korytarza Transportowego E30. Dogodna lokalizacja daje możliwość pozyskiwania nowych inwestorów, którzy mogą zlokalizować swoje firmy na kompleksowo uzbrojonych i skomunikowanych terenach inwestycyjnych.

3. Na terenie gminy dostępne są tereny inwestycyjne, wśród których znajdują się obszary przeznaczone pod działalność produkcyjną, składowanie i usługi typu hurtowego, planowane do objęcia Specjalną Strefą Ekonomiczną Euro-Park Mielec. Funkcjonowanie terenów inwestycyjnych może wpłynąć na zmniejszenie ilości nowo powstających przedsiębiorstw, głównie mikro i małych, ale jednocześnie tworzyć potencjalne miejsca pracy. Powstanie nowych w pełni uzbrojonych terenów inwestycyjnych jest konieczne ze względu na zapotrzebowanie zgłaszane przez inwestorów, jednak problem sfinansowania ich budowy może znacznie ograniczyć tempo rozwoju gospodarczego gminy.

4. Analiza budżetu wskazuje na pogarszającą się sytuację finansową gminy. Z roku na rok maleje udział dochodów własnych w dochodach ogółem gminy, co świadczy o coraz mniejszej samodzielności finansowej. Spadek dochodów własnych gminy związany jest ze spadkiem dochodów jej mieszkańców. Należy wzmacniać sektor małych i średnich przedsiębiorstw, zachęcać do powstawania kolejnych podmiotów gospodarczych.

5. Gmina Dębica posiada potencjał w postaci młodego społeczeństwa, świadczą o tym wyniki z egzaminów w szkołach podstawowych i gimnazjalnych. Należy stworzyć odpowiednie warunki do wykorzystania tego potencjału poprzez rozwój przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży, a tym samym zachęcanie ich do otwierania na terenie swojej gminy działalności gospodarczych w późniejszych latach życia.

6. Gmina Dębica powinna wykorzystać szansę na rozwój, jaką dają fundusze unijne. Możliwość uzyskania dofinansowania z Unii Europejskiej na realizację nowych projektów oraz istnienie różnych form partnerstw sektora społeczno-gospodarczego, jeśli zostaną odpowiednio wykorzystane do pobudzania przedsiębiorczości wśród mieszkańców oraz tworzenia odpowiednich warunków do rozwoju – mogą przynieść wymierne korzyści

w postaci zwiększonych dochodów mieszkańców oraz wpływów do budżetu gminy. Wzrost przedsiębiorczości przełoży się również na spadek bezrobocia. Ponadto środki finansowe mogą zostać wykorzystane do samorozwoju mieszkańców, zapewnienia wysokich standardów w zakresie usług publicznych, rozbudowy infrastruktury, w tym turystycznej i okołoturystycznej.

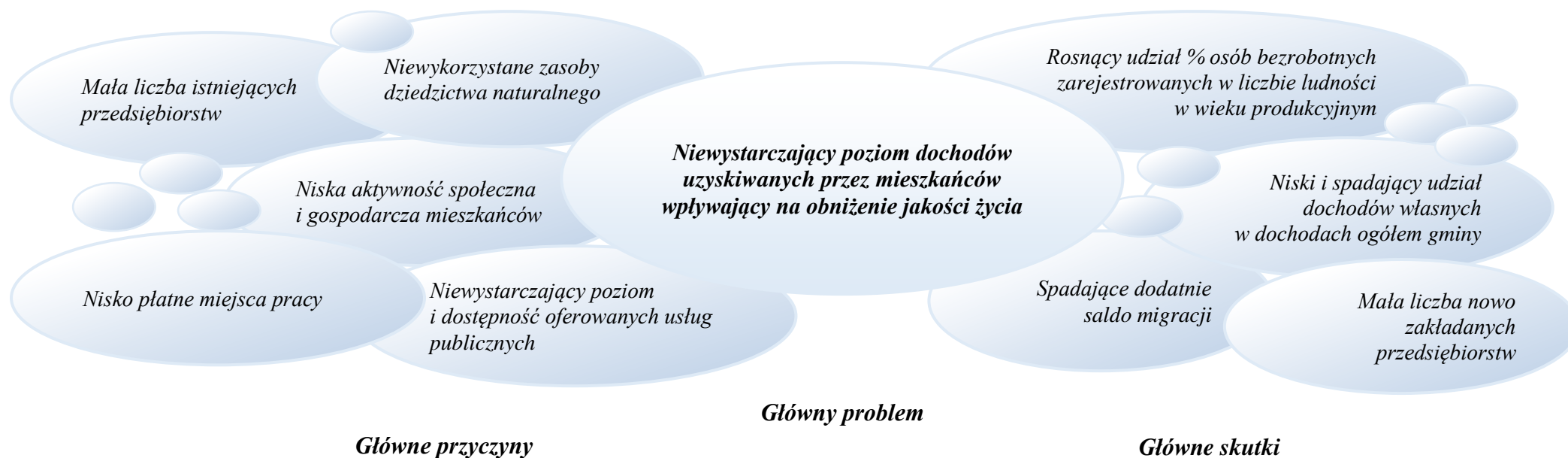
7. Ważne z punktu widzenia rozwoju gminy jest inwestowanie w rozwój oraz upowszechnianie technologii informacyjno-komunikacyjnych. TIK jest obecnie dziedziną, która przenika przez wszystkie sfery życia społecznego i gospodarczego. Dzięki nowej perspektywie finansowej będzie możliwość zwiększenia zastosowania TIK w instytucjach publicznych.

8. Obecnie bardzo duże znaczenie ma czyste środowisko. Należy zwiększać świadomość ekologiczną wśród mieszkańców. Koncepcja kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego powinna współgrać z hasłem „myśleć globalnie – działać lokalnie”. Podnoszenie świadomości ekologicznej powinno mieć miejsce już wśród najmłodszych mieszkańców gminy. Najprostszym sposobem na upowszechnianie tej wiedzy jest organizacja zajęć dodatkowych dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych

i średnich. Ważną rolę w poprawie stanu środowiska naturalnego powinny odegrać inwestycje wykorzystujące odnawialne źródła energii, jako alternatywne źródła dla ogrzewania węglem. Działania te przyczynią się do obniżenia niskiej emisji na obszarze gminy.

2.1.2. Drzewo problemów

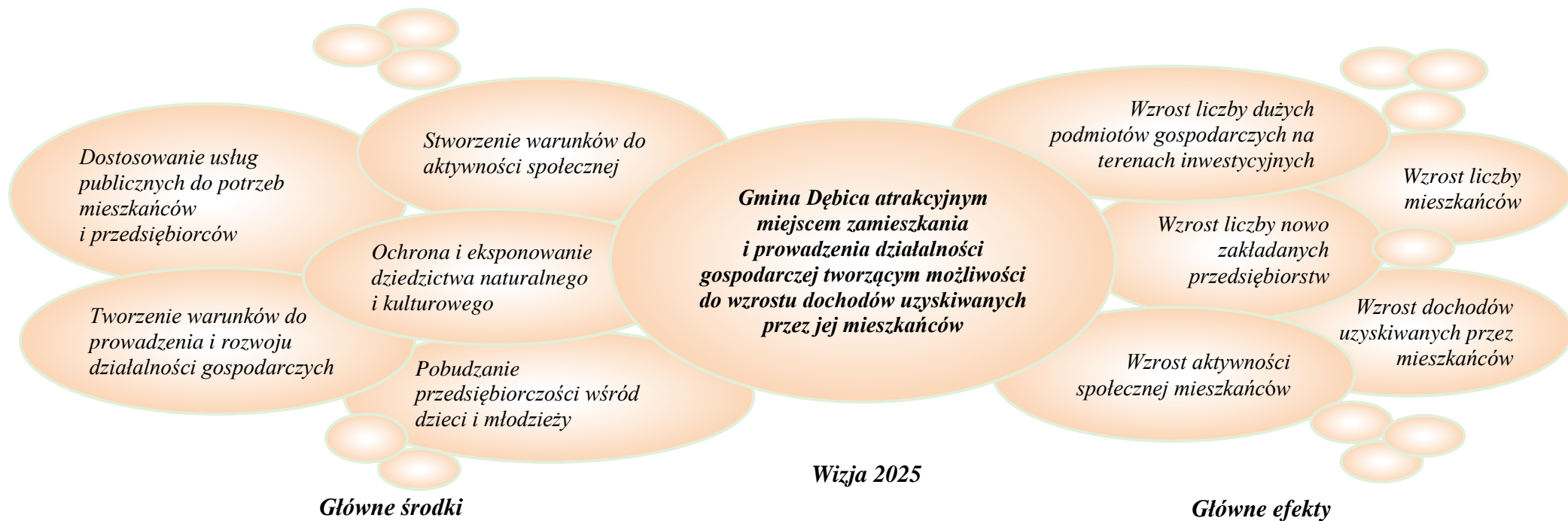
Rysunek 1 Drzewo problemów

Źródło: Opracowanie własne

2.1.3. Drzewo celów

Rysunek 2 Drzewo celów

Źródło: Opracowanie własne

2.2. Kierunki rozwoju Gminy Dębica

Przedstawienie drzewa problemów (rysunek 1, str. 12) i celów (rysunek 2, str. 13) pozwoliło na określenie i zaproponowanie strategicznych kierunków działań dla Gminy Dębica. Określono Wizję 2024, misję oraz dwa cele główne, wokół których skoncentrowane zostały cele strategiczne, a następnie działania priorytetowe. Wyznaczone obszary priorytetowe będą służyć realizacji celów strategicznych, do których osiągnięcia powinny dążyć zarówno władze gminy, jak i wszystkie zainteresowane jej rozwojem podmioty oraz mieszkańcy. Wykonanie zaplanowanych działań pozwoli na realizację misji gminy oraz jej trwały wzrost gospodarczy.

Głównym zadaniem jakie stoi przed władzami samorządowymi jest ukształtowanie takiego wizerunku gminy, który będzie atrakcyjny dla rozwoju gospodarczego, zamieszkania, spędzania czasu wolnego oraz rozwoju turystyki i rekreacji. Wpłynie to na większą integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania i budowę społeczeństwa obywatelskiego. Wyznaczenie priorytetów pozwoli lokalnym władzom, a także innym instytucjom odpowiedzialnym za rozwój gminy, odpowiednio skoordynować zaplanowane do realizacji zadania. W realizacji różnego rodzaju projektów ma pomóc opracowana Strategia Rozwoju, która zawiera harmonogram realizacji projektów. Zadania powinny przyczynić się do osiągnięcia stawianych sobie przez Gminę Dębica celów strategicznych, a przez nie – celów głównych, a co za tym idzie – realizację Wizji 2024.

2.2.1. Wizja i misja rozwoju Gminy Dębica

Wizja i misja to nie tylko określenie kierunków rozwoju, ale także wyraz aspiracji mieszkańców. Bez misji i wizji decyzje zarządcze bywają przypadkowe, zaś codzienna praca sprowadza się do mniej lub bardziej mechanicznego realizowania procedur. Wizja jest sformułowanym w sposób najbardziej zwięzły przyszłym obrazem Gminy Dębica, akcentującym pożądane i najważniejsze charakterystyki jej dalszego rozwoju. Wizję należy zatem rozumieć jako logicznie zredagowane streszczenie poglądów o przyszłości. Misja zaś jest w pewnym sensie wyrażeniem w sposób zrozumiały i zwięzły priorytetów (obszarów priorytetowych) oraz nadrzędnych celów strategicznych, czyli dalekosiężnych zamierzeń. Misja pozwala na sformułowanie naszych aspiracji związanych z działaniami w danym obszarze. Misja jest artykulacją metod integracji, interesów środowisk życia gospodarczego oraz społecznego, będących często w sprzeczności, a współtworzących podaż danego miejsca.

Należy zapamiętać, iż misja w Strategii jest elementem, który wskazuje drogę rozwoju i motywuje do działania. Jednocześnie integruje różne aspekty rozwoju gminy wokół jednej wspólnej dla mieszkańców idei.

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji, sformułowano wizję, misję, dwa cele główne oraz trzy cele strategiczne. Do celów strategicznych zostały przyporządkowane działania priorytetowe wyznaczające obszary, w ramach których będą realizowane zadania. Realizacja przedstawionych w Strategii zadań posłuży do zrealizowania zaplanowanych celów oraz osiągnięcia przyjętych wskaźników rozwoju Gminy Dębica.

WIZJA

Gmina Dębica atrakcyjnym miejscem zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej tworzącym możliwości do wzrostu dochodów uzyskiwanych przez jej mieszkańców

MISJA

Zapewnienie warunków do prowadzenia działalności gospodarczej i społecznej wraz z tworzeniem przestrzeni przyjaznej do zamieszkania pozwala osiągnąć wysoki poziom życia mieszkańców gminy Dębica

2.2.2. Plan operacyjny rozwoju Gminy Dębica

Głównym zadaniem jakie stoi przed władzami samorządowymi jest ukształtowanie takiego wizerunku gminy, który będzie atrakcyjny dla prowadzenia działalności gospodarczej, trwałego wzrostu gospodarczego, atrakcyjnego miejsca do zamieszkania, spędzania czasu wolnego oraz wzrostu aktywności społecznej wśród mieszkańców. Wpłynie to na większą integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania i budowę społeczeństwa obywatelskiego. Wyznaczenie priorytetów pozwoli lokalnym władzom, a także innym instytucjom odpowiedzialnym za rozwój gminy, odpowiednio skoordynować zaplanowane do realizacji zadania. W realizacji różnego rodzaju projektów ma pomóc opracowana Strategia Rozwoju. W Strategii wskazane zostały trzy cele strategiczne i siedem działań priorytetowych, w ramach których zdefiniowane zostały kluczowe zadania, a następnie opracowano projekty do realizacji na najbliższe 9 lat. Projekty te zostały przedstawione w tabelach 4–6, ponadto w tabeli 8 wskazane zostały projekty, które będą realizowane z udziałem Gminy Dębica w ramach Dębicko-Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego (D-ROF).

Tabela 3 Plan operacyjny

WIZJA			
<i>Gmina Dębica atrakcyjnym miejscem zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej tworzącym możliwości do wzrostu dochodów uzyskiwanych przez jej mieszkańców</i>			
MISJA			
<i>Zapewnienie warunków do prowadzenia działalności gospodarczej i społecznej wraz z tworzeniem przestrzeni przyjaznej do zamieszkania pozwala osiągnąć wysoki poziom życia mieszkańców Gminy Dębica</i>			
Cel główny	Cel strategiczny	Działanie priorytetowe	Zadania
1. Gmina aktywnych przedsiębiorczo i społecznie mieszkańców	1.1. Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego	1.1.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i partnerstw na rzecz rozwoju gospodarczego	1.1.1.1. Kreowanie pozytywnych relacji oraz dialogu między organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami i samorządem – budowanie partnerstw lokalnych. 1.1.1.2. Organizacja corocznego gminnego forum przedsiębiorczości. 1.1.1.3. Opracowanie lokalnego programu rozwoju przedsiębiorczości. 1.1.1.4. Dążenie do utworzenia uzdrowiska w miejscowości Latoszyn w miejscu dawnego zakładu Zdrojowo-Kąpielowego „Latoszyńskie Łazienki”.
		1.1.2. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i powstawania mikroprzedsiębiorstw	1.1.2.1. Wspieranie MŚP na wczesnym etapie działalności oraz funkcjonowania. 1.1.2.2. Inicjowanie oraz prowadzenie kampanii. informacyjnej o dostępnych źródłach wsparcia finansowego za pomocą programów pomocowych UE oraz za pośrednictwem środków krajowych. 1.1.2.3. Rozwój istniejących oraz tworzenie nowych terenów inwestycyjnych wraz z wprowadzeniem ich do SSE. 1.1.2.4. Wspieranie działań wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne.
	1.2. Tworzenie warunków do rozwoju aktywności społecznej	1.2.1. Wspieranie rozwoju sektora ekonomii społecznej i organizacji pozarządowych	1.2.1.1. Organizacja Forum Organizacji Pozarządowych. 1.2.1.2. Opracowanie i wdrożenie programu finansowego wsparcia wkładu własnego projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe. 1.2.1.3. Utworzenie inkubatora organizacji pozarządowych.

			<p>1.2.1.4. Opracowanie programu konkursowego dla organizacji pozarządowych w zakresie realizacji zadań celu publicznego.</p> <p>1.2.1.5. Rozwój sektora ekonomii społecznej.</p> <p>1.2.1.6. Opracowanie i wdrożenie systemu szkoleń dla organizacji pozarządowych w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej.</p>
		1.2.2. Wspieranie inicjatyw oddolnych wśród mieszkańców	<p>1.2.2.1. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej.</p> <p>1.2.2.2. Utworzenie Centrum Aktywności Młodych.</p> <p>1.2.2.3. Kreowanie wydarzeń utrwalających związków mieszkańców z gminą.</p>
2. Gmina przyjaznym miejscem do mieszkania	2.1. Tworzenie atrakcyjnych warunków mieszkaniowych	2.1.1. Ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń i ochrona środowiska naturalnego	<p>2.1.1.1. Opracowanie planu gospodarki niskoemisyjnej.</p> <p>2.1.1.2. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.</p> <p>2.1.1.3. Wspieranie przedsięwzięć ograniczających zużycie energii oraz wykorzystujących odnawialne źródła energii.</p> <p>2.1.1.4. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapewnienie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę.</p> <p>2.1.1.5. Organizacja wydarzeń popularyzujących zagadnienia ekologiczne i zdrowy tryb życia.</p>
		2.1.2. Wzrost dostępu i jakości usług publicznych	<p>2.1.2.1. Zapewnienie dla wszystkich dzieci miejsc w żłobkach i przedszkolach.</p> <p>2.1.2.2. Rozwój e-usług publicznych.</p> <p>2.1.2.3. Zapewnienie wysokiej jakości systemu ochrony zdrowia oraz pomocy i integracji społecznej.</p> <p>2.1.2.4. Poprawa jakości usług edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych.</p> <p>2.1.2.5. Wspieranie działań w zakresie wykorzystania dziedzictwa kulturowego i naturalnego.</p>
		2.1.3. Kształtowanie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej	<p>2.1.3.1. Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji.</p> <p>2.1.3.2. Likwidacja barier architektoniczno-urbanistycznych.</p> <p>2.1.3.3. Zapewnienie odpowiedniej jakości oraz dostępności infrastruktury drogowej.</p> <p>2.1.3.4. Tworzenie obszarów zieleni urządzonej oraz terenów rekreacyjnych.</p> <p>2.1.3.5. Wspieranie rozwoju i zaplecza kulturalnego na potrzeby lokalnych mieszkańców i turystów.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 1.1. Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego

Przedsiębiorczość jest uważana za główny czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego, a także kluczowy warunek osiągnięcia konkurencyjności gospodarki w kraju. Działania zmierzające do poprawy warunków funkcjonowania przedsiębiorstw powinny przyczyniać się do podnoszenia konkurencyjności gospodarki, rozumianej jako długookresowa zdolność do sprostanania konkurencji zewnętrznej. Działania z zakresu szeroko rozumianego rozwoju przedsiębiorczości oraz dostępnych form wsparcia dla przedsiębiorców powinny przyczyniać się do powstawania nowych, trwałych miejsc pracy oraz pobudzać przedsiębiorców do dalszego inwestowania. Jednym z elementów działań administracji powinno być wspieranie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) na wczesnym etapie ich działalności, a także na późniejszym etapie funkcjonowania, np. przez pierwsze 12 miesięcy działalności, zapewniając młodym i kreatywnym ludziom powierzchnię biurową, dostęp do obsługi prawnej, księgowej czy *coachingowej*. Istotne jest rozwijanie umiejętności przedsiębiorczych już u najmłodszych mieszkańców gminy. W wyniku rosnącego znaczenia Internetu w dzisiejszej gospodarce, lokalni przedsiębiorcy zmuszeni są konkurować globalnie. Działające na obszarze gminy firmy i zakłady o ugruntowanej renomie w kraju stanowią istotny potencjał dla rozwoju branż uznawanych za perspektywiczne, takie jak przemysł gumowy, chemiczny czy budowlany, które z powodzeniem mogą korespondować z sektorami wskazanymi jako inteligentne specjalizacje regionu. Działalność dużych podmiotów wpływa bezpośrednio na rozwój lokalnych dostawców i usługodawców, jest to istotna szansa dla rozwoju sektora MŚP, który dzięki oparciu własnej oferty na *outsourcingu* usług dla zakładów przemysłowych funkcjonujących na terenie podkarpacia i małopolski, w szczególności działających w SSE Euro-Park Mielec, korzysta na wzroście lokalnych liderów gospodarczych. Ważne dla gminy jest stymulowanie powstawania różnych form współpracy pomiędzy lokalnymi przedsiębiorstwami, szczególnie w ramach lokalnych branż wiodących. W celu zwiększenia swoich szans należy zwrócić szczególną uwagę na powstawanie partnerstw trójsektorowych. Należy tworzyć możliwości do nawiązywania współpracy między organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami oraz samorządem terytorialnym, np. organizować regularne spotkania (Gminne Forum Przedsiębiorczości), w trakcie których można rozmawiać o planach każdego z podmiotów i podejmować wspólne inicjatywy przynoszące korzyści wszystkim stronom. Tworzenie odpowiednich warunków do prowadzenia działalności gospodarczej jest jednym z kluczowych wyzwań stojących przed

administracją publiczną. Wzmocnieniu siły gospodarczej służyć będą działania ukierunkowane na zwiększenie dostępności terenów inwestycyjnych i infrastruktury biznesowej. Niewątpliwie uzbrojenie terenu inwestycyjnego „Zawada” uwzględnionego w projekcie „*Uzbrojenie terenów inwestycyjnych położonych na Dębicko-Ropczyckim Obszarze Terytorialnym*” w Strategii Rozwoju Dębicko-Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego przyniesie wymierne korzyści w postaci nowych miejsc pracy i rozwoju działalności produkcyjnej. Teren inwestycyjny „Zawada” leży w pobliżu głównego szlaku komunikacyjnego i tranzytowego południowej Polski – autostrady A4, zapewniającego sprawną komunikację. Niestety tereny te obecnie są użytkowane w niewielkim zakresie – nieadekwatnym do ich potencjału i atrakcyjności. Przewiduje się, iż poprzez uzbrojenie i rozbudowę wewnętrznego układu komunikacyjnego nastąpi wzrost atrakcyjności tych terenów. Działania w zakresie infrastruktury zostaną uzupełnione poprzez stworzenie oferty inwestycyjnej, jej zewnętrznej promocji. Warto wziąć pod uwagę stworzenie strony internetowej dla lokalnych przedsiębiorców i inwestorów zewnętrznych, a także dającej możliwość przeprowadzenia części procedur formalno-administracyjnych. Z perspektywy możliwości rozwoju Gminy Dębica istotne będzie dążenie do utworzenia uzdrowiska w miejscowości Latoszyn, w której już w XII w. funkcjonowały łaźnie zdrowotne. Zlokalizowane w Latoszynie zasoby wód leczniczych dają możliwość rozwoju działalności uzdrowiskowej. Należy czynić starania do reaktywowania istniejącego kiedyś zakładu zdrojowego.

Cel strategiczny 1.2. Tworzenie warunków do rozwoju aktywności społecznej

Ważnym elementem rozwoju jest promowanie demokracji lokalnej, odradzanie się aktywności środowisk lokalnych, a także wspieranie działań takich społeczności. Inicjatywy lokalne powinny mieć wpływ na samoorganizację małych społeczności. Działania te mogą mieć charakter edukacyjny, wychowawczy, kulturalny, rekreacyjny czy też sportowy. Poprzez przekazywane treści należy zwiększać identyfikację z miejscem urodzenia i zamieszkania. Budowanie więzi powinno być oparte na świadomości i pielęgnowaniu wspólnego dziedzictwa kulturowego, poszanowaniu praw i tradycji oraz rozwijaniu postaw tolerancji. Na wysoką jakość kapitału społecznego wpływa kształcenie oraz współpraca. Kształtowanie regionalnej i lokalnej tożsamości to obowiązek wspólnego działania najważniejszych podmiotów funkcjonujących w sferze administracji, życia społecznego, gospodarczego,

kulturalnego czy edukacyjnego. Jednym ze sposobów budowania zaangażowania mieszkańców w rozwój gminy będzie utworzenie Centrum bądź Klubu Aktywności Społecznej. Niezbędne jest stwarzanie odpowiednich warunków do samorealizacji dzieci i młodzieży. Ważną rolę w pobudzaniu aktywności mieszkańców odegra wsparcie sektora ekonomii społecznej, opartego na takich wartościach jak solidarność, partycypacja i samorządność. Ekonomia społeczna wykorzystując zasoby ludzkie działa komplementarnie do sektora prywatnego i publicznego, zapobiega wykluczeniu społecznemu oraz łagodzi napięcia społeczne. Wspomaga również proces budowania społeczeństwa obywatelskiego. Dzięki temu, iż przedsiębiorstwa społeczne mogą pełnić bardzo różnorodne funkcje, istnieje możliwość ich działania we wszystkich sektorach, a kluczowe znaczenie w ich funkcjonowaniu ma działanie na rzecz ludzi. Podmioty sektora ekonomii społecznej mają możliwość działania na rzecz społeczności lokalnej, mogą prowadzić społeczne przedszkola i żłobki, domy pomocy społecznej dla osób starszych i niepełnosprawnych. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w trzecim sektorze powinno być realizowane poprzez zapewnienie dostępu do preferencyjnych warunków, takich jak źródła kapitału, usługi doradcze czy szkoleniowe. Ważną rolę w rozwoju lokalnym pełnią organizacje pozarządowe, których jednym z podstawowych zadań jest podejmowanie działań związanych ze zwiększeniem spójności społecznej, a w dalszej perspektywie również spójności ekonomicznej społeczeństwa. Zakres działalności organizacji pozarządowych (NGO – ang. *non-governmental organizations*) stanowi działalność społecznie użyteczną. Podmioty te realizują misję w imię wartości lub społecznie pożytecznych celów, z założenia nie działają w imieniu wąskiej grupy i jej interesów. Należy podjąć działania mające na celu zachęcenie NGO do realizacji projektów na rzecz społeczności lokalnej. Pierwszym krokiem powinno być opracowanie programu współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi, który będzie uwzględniał takie formy wsparcia, jak zasady finansowania wkładu własnego projektów realizowanych przez NGO, na które organizacja pozyskała dofinansowanie zewnętrzne, zasady otwartego konkursu na działania z zakresu pożytku publicznego, czy też formę wsparcia jaką może być uruchomienie Funduszu Małych Grantów.

Cel strategiczny 2.1. Tworzenie atrakcyjnych warunków mieszkaniowych

Gmina Dębica, jako miejsce pretendujące do bycia kierunkiem osiedlania się mieszkańców, musi w szczególności sposób zadbać o wysoki poziom zarówno przestrzeni, jak i usług publicznych, a także dbać o posiadane walory, jakimi jest chociażby czyste

środowisko. Przestrzeń publiczna powinna być nie tylko funkcjonalna, ale i estetyczna – dobrze zagospodarowana decyduje o konkurencyjności gminy i stanowi jej swoistą wizytówkę. Przestrzeń publiczna to obraz wartości wyznawanych przez lokalną społeczność, jej jakość przekłada się na jakość życia mieszkańców, jest też podstawą budowania wizerunku gminy. Przestrzeń publiczna jest przedłużeniem przestrzeni prywatnej, którą stanowią ogrody, domy, podwórka, dlatego też musi ona bazować na porozumieniu między jednostkami administracji publicznej, a społecznością. Należy podejmować działania mające na celu uregulowanie prawne w zakresie estetyki przestrzeni publicznej, odpowiednie zagospodarowanie nieużytków, skwerów czy zieleńców, przestrzeni wokół szkół oraz placów zabaw. Funkcjonalna przestrzeń publiczna powinna charakteryzować się dostępnością dla różnych grup społecznych, w tym osób niepełnosprawnych. Z przestrzenią publiczną nierozzerwalnie wiąże się bezpieczeństwo publiczne, a z perspektywy potencjalnych mieszkańców – jest ono niezwykle istotne. Działaniami związanymi z estetyzacją i funkcjonalnością przestrzeni będzie zapewnienie odpowiedniej jakości oraz dostępności infrastruktury drogowej. Ponadto systemy infrastruktury technicznej są istotnym czynnikiem zapewnienia odpowiednich warunków życia oraz zaspokojenia elementarnych potrzeb mieszkańców. Wysoki standard usług publicznych odgrywa istotną rolę w tym, w jaki sposób mieszkańcy postrzegają swoją gminę: czy jest ona atrakcyjnym miejscem do mieszkania, czy oferuje możliwości rozwijania własnych zainteresowań, odpowiednie warunki do rozwoju działalności gospodarczej. Usługi publiczne stanowią współcześnie tak istotny aspekt życia, że uznaje się zapewnienie ich wszystkim, bez wyjątku – za obowiązek państwa. Oferowanie wysokiego standardu usług podnosi średni poziom życia mieszkańców oraz wpływa na obraz gminy jako zharmonizowanego i spójnego środowiska społecznego. Należy dążyć do zapewnienia wysokich standardów funkcjonowania placówek publicznych związanych z warunkami startu życiowego dzieci i młodzieży (żłobek, przedszkola, szkoły, profilaktyka zdrowotna, usługi kulturalne i sportowe). Wsparciem powinna być objęta grupa osób wykluczonych społecznie (mieszkania komunalne, pomoc społeczna, publiczna ochrona zdrowia). Ważne będzie wdrożenie działań mających na celu rozpoznanie oraz zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie działalności samorządu. Systematyczna poprawa w zakresie zarządzania i obsługi mieszkańców będzie odbywać się m.in. poprzez zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w życiu publicznym. Istotną rolę pod względem rozpatrywania potencjalnego miejsca zamieszkania odgrywa środowisko przyrodnicze, dlatego tak ważne jest, aby o nie dbać. Unia Europejska zdefiniowała cele dotyczące zmian klimatu i energii na okres do 2020 roku, wśród których znalazło się zmniejszenie emisji

gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia energii i większe wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych. Konieczne jest zatem zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach. Opracowanie i wdrożenie planów niskoemisyjnych stanowi warunek obligatoryjny do skutecznego niwelowania zagrożeń związanych z zanieczyszczeniami powietrza oraz poprawą efektywności energetycznej.

Należy w głównej mierze wykorzystać odnawialne źródła energii (OZE) w sektorze publicznym (przeprowadzenie w budynkach termomodernizacji przyczyni się do redukcji emisji zanieczyszczeń), jak i zachęcać przedsiębiorstwa oraz gospodarstwa domowe do zastąpienia nimi paliw stałych (konwencjonalnych). Uświadamianie społeczeństwa w zakresie korzystania z technologii oszczędnych energetycznie, będzie jednym z działań realizowanych przez gminę. Oprócz korzyści ekonomicznych i środowiskowych, działania te posiadają także walor edukacyjny – promujący wykorzystanie technologii opartych o OZE wśród społeczeństwa, co przyczynia się do upowszechniania proekologicznego i prosumenckiego modelu obywatelskiego. Wykorzystanie OZE wpisuje się bezpośrednio w *Regionalną Strategię Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3)*, w której wykorzystanie technologii wydajnych energetycznie i środowiskowo w sferze budownictwa (budownictwo pasywne), energetyki (biopaliwa, OZE) czy turystyki wskazuje się jako „obszary jakości życia”.

Tabela 4 Projekty infrastrukturalne realizowane w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w okresie objętym Strategią

Lp.	Projekt	Możliwe działania	Źródło finansowania	Szacowana wartość projektu [zł]	Okres realizacji
1.	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym.	Termomodernizacja obiektów, w tym: przebudowa systemów grzewczych, ocieplenie budynków, wymiana okien, drzwi i oświetlenia na energooszczędne, instalacje OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, instalacje energooszczędne, systemy chłodzące, wymiana pokrycia dachowego, systemy inteligentnego zarządzania energią.	RPO WP 2014–2020 <u>Priorytet inwestycyjny 4c</u> wspieranie efektywności energetycznej inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym.	20 000 000	2015–2024
2.	Rozwój e-usług.	Rozwój elektronicznych usług publicznych, w tym: wsparcie aktualizacji i rozwoju zasobów danych przestrzennych dla potrzeb lepszego wykorzystania usług systemów informacji przestrzennej, digitalizacja zasobów m.in. kulturowych, archiwalnych, poprawa funkcjonalności i dojrzałości usług publicznych, ich integracja, rozwój infrastruktury informatycznej, wsparcie systemów elektronicznego zarządzania dokumentacją, podpisu elektronicznego, rejestrów publicznych, rozwój aplikacji i systemów bazodanowych, służących poprawie efektywności zarządzania oraz upowszechnianie komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych.	RPO WP 2014–2020 <u>Priorytet inwestycyjny 2c</u> wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.	10 000 000	2015–2024
3.	Zapewnienie odpowiedniej jakości oraz dostępności infrastruktury drogowej.	Budowa, przebudowa i modernizacja obiektów budowlanych, zakup sprzętu, materiałów i usług służących realizacji operacji, dokumentacja techniczna bezpośrednio związana z przygotowaniem i realizacją operacji.	PROW 2014–2020 <u>M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich.</u> – Budowa lub modernizacja dróg lokalnych.	4 000 000	2015–2020
4.	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapewnienie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę.	Wyposażenie w odpowiednie systemy odbioru ścieków komunalnych, budowa i rozbudowa systemów zaopatrzenia w wodę jako projektu kompleksowego dotyczącego infrastruktury służącej oczyszczaniu ścieków; budowa instalacji do zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych.	PROW 2014–2020 <u>M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich.</u> –Gospodarka wodno-ściekowa..	3 500 000	2015–2020

5.	Tworzenie obszarów zieleni urządzonej, terenów rekreacyjnych oraz zaplecza kulturalnego na potrzeby mieszkańców.	Budowa, modernizacja i wyposażanie budynków pełniących funkcje kulturalne, w tym świetlic i domów kultury. Ukształtowanie przestrzeni publicznej zgodnie z wymaganiami ładu przestrzennego, odnawianie lub poprawa stanu zabytkowych obiektów budowlanych służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego, zakup obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, z przeznaczeniem na cele publiczne.	PROW 2014–2020 <u>M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich.</u> – Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej; – Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego.	5 000 000	2015–2020
6.	Utworzenie terenów inwestycyjnych oraz wsparcie sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.	Wzmocnienie niezbędnej infrastruktury, na którą istnieje zapotrzebowanie ze strony przedsiębiorców wraz ze zwiększeniem potencjału Instytucji Otoczenia Biznesu do oferowania usług dla MŚP. Uzbrojenie terenów w media, budowa i modernizacja układów komunikacyjnych itp. w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych, sprzyjających powstawaniu miejsc pracy i wzmocnieniu połączeń funkcjonalnych różnych części regionu.	RPO WP 2014–2020 <u>Priorytet inwestycyjny 3a</u> promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.	40 000 000	2015–2020
7.	Rewitalizacja Gminy Dębica.	Przebudowa, adaptacja zdegradowanych budynków, obiektów, terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych lub rekreacyjnych. Dostosowanie infrastruktury i wyposażenia do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami.	RPO WP 2014–2020 <u>Priorytet inwestycyjny 9b</u> wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.	30 000 000	2015–2023
12.	Dążenie do utworzenia uzdrowiska w miejscowości Latoszyn w miejscu dawnego zakładu Zdrojowo-Kąpielowego „Latoszyńskie Łazienki”.	Utworzenie uzdrowiska w miejscowości Latoszyn z wykorzystaniem dziedzictwa naturalnego i kulturowego obszaru w szczególności posiadanych zasobów wód leczniczych. Dążenie do utworzenia uzdrowiska opartego na partnerstwie publiczno-prywatnym.	Środki UE	20 000 000	2015–2024
RAZEM				133 000 000	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5 Projekty realizowane w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w okresie objętym Strategią

Lp.	Projekt	Możliwe działania	Źródło finansowania	Szacowana wartość projektu [zł]	Okres realizacji
1.	Zapewnienie miejsc opieki żłobkowej.	Utworzenie nowego żłobka/klubu dziecięcego, tworzenie nowych miejsc opieki, wsparcie tworzenia i rozwoju usług świadczonych przez dziennego opiekuna oraz nianię, pokrycie kosztów opieki nad dzieckiem w żłobku lub klubie dziecięcym dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji, dla których obowiązek opieki nad dziećmi stanowi barierę w dostępie do rynku pracy.	RPO WP 2014–2020 <u>Priorytet inwestycyjny 8iv</u> równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę.	3 000 000	2015–2017
2.	Podnoszenie jakości i dostępności miejsc w przedszkolach.	Wsparcie istniejących i nowo tworzonych przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego w zakresie wygenerowania dodatkowych miejsc przedszkolnych, podnoszenie atrakcyjności i jakości oferty edukacyjnej przedszkoli poprzez organizację dodatkowych zajęć zwiększających szanse edukacyjne dzieci oraz podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli nauczania przedszkolnego.	RPO WP 2014–2020 <u>Priorytet inwestycyjny 10i</u> ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.	10 000 000	2015–2023
3.	Utworzenie klubu/centrum integracji społecznej.	Prowadzenie kompleksowej i zindywidualizowanej aktywizacji społeczno-zawodowej zawierające w zależności od indywidualnych potrzeb m.in. elementy: pracy socjalnej, poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową, zajęć w ramach podnoszenia kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym lub zdobywania nowych kompetencji i umiejętności zawodowych, umożliwiających aktywizację zawodową.	RPO WP 2014–2020 <u>Priorytet inwestycyjny 9i</u> aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.	5 000 000	2016–2018

4.	Zapewnienie wysokiej jakości systemu ochrony zdrowia oraz pomocy i integracji społecznej.	Rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy, profilaktyka społeczna: działania asystenta rodziny, grupy wsparcia, warsztaty i poradnictwo dla rodzin, wsparcie procesu usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem, rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, wspieranie placówek opieki dziennej oraz całodobowej dla osób zależnych, usługi opiekuńcze i specjalistyczne w ramach opieki rodzinnej i środowiskowej, m.in. w formie rodzinnych domów pomocy, usług asystenta osoby zależnej, szkolenia dla opiekunów, szkolenia oraz doradztwo w zakresie dostosowania podmiotów leczniczych do potrzeb osób zależnych, w tym osób starszych, programy wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i niepełnosprawnych.	RPO WP 2014–2020 <u>Priorytet inwestycyjny 9iv</u> ulätwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.	7 000 000	2015–2023
5.	Poprawa jakości usług edukacyjnych.	Rozwój nowoczesnego nauczania na wszystkich progach edukacji, podnoszenie kompetencji kluczowych uczniów w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych, kompetencji cyfrowych oraz języków obcych, budowanie właściwych postaw i umiejętności w zakresie współpracy zespołowej, kreatywności i innowacyjności, rozwój indywidualizacji nauczania, wdrażanie programów poradnictwa i doradztwa edukacyjno-zawodowego, w szczególności w gimnazjum, realizacja programów stypendialnych skierowanych do uczniów znajdujących się w niekorzystnej sytuacji materialnej, kształcących się w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne, osiągających wysokie wyniki w nauce, w szczególności w zakresie przedmiotów przyczyniających się do podniesienia ich kompetencji kluczowych. Podnoszenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli z zakresu zastosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, w szczególności poprzez wykorzystanie metod eksperymentu naukowego w edukacji, wsparcie procesu dydaktycznego i funkcjonowania szkół i/lub placówek oświatowych, w tym poprzez niezbędne wyposażenie w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne zapewniające wysoką jakość kształcenia, w zakresie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych i metod eksperymentu.	RPO WP 2014–2020 <u>Priorytet inwestycyjny 10i</u> ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.	20 000 000	2015–2023

6.	Rozwój sektora ekonomii społecznej.	Świadczenie usług animacyjnych, inkubacyjnych i biznesowych dla wsparcia rozwoju ekonomii społecznej (ES) zgodnie z podziałem przyjętym w ramach Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej. Wsparcie finansowe dla powstających podmiotów ES udzielane m.in. na tworzenie przedsiębiorstw społecznych i miejsc pracy, podnoszenie kwalifikacji i doświadczenia zawodowego pracowników podmiotów ES w ramach procesów animacyjnych, inkubacyjnych i biznesowych, koordynacja sektora ES na poziomie regionalnym, inicjowanie współpracy jednostek systemu pomocy społecznej.	RPO WP 2014–2020 <u>Priorytet inwestycyjny 9v</u> wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.	7 000 000	2016–2018
RAZEM				52 000 000	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 6 Projekty komplementarne finansowane ze środków własnych budżetu gminy i niewymagające nakładów finansowych w okresie objętym Strategią

Lp.	Projekt	Opis	Szacowana wartość projektu [zł]	Okres realizacji
1.	Inicjowanie oraz prowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych programach pomocowych z UE oraz środkach krajowych.	Informowanie potencjalnych beneficjentów o możliwościach realizacji inwestycji w ramach nowej perspektywy finansowania funduszy europejskich. Zamieszczanie na stronie Urzędu Gminy bieżących informacji dotyczących możliwości pozyskania unijnych środków finansowych.	500 000	2015–2020
2.	Organizacja forum organizacji pozarządowych i forum przedsiębiorców.	Forum powinno być miejscem cyklicznego (raz albo dwa razy w roku) spotkania organizacji pozarządowych z przedstawicielami samorządu lokalnego oraz spotkania przedsiębiorców z samorządem. Fora są okazją do wymiany doświadczeń, omówienia aktualnych problemów organizacji działających w gminie, przedsiębiorców oraz skorzystania z wiedzy i doświadczenia zaproszonych gości. Dzięki tej płaszczyźnie współpracy możliwe jest nie tylko wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działania, promocja dobrych przykładów, czy też upowszechnianie dobrych praktyk, ale również podnoszenie kwalifikacji przedstawicieli organizacji pozarządowych, wiedzy przedsiębiorców poprzez organizowane w ramach forów, warsztaty, szkolenia oraz panele dyskusyjne.	500 000	2015–2024
3.	Utworzenie i funkcjonowanie biura Obsługi Przedsiębiorcy i Inwestora.	Wydzielona jednostka w strukturze UG zajmująca się kompleksową obsługą inwestora na każdym etapie realizacji inwestycji, począwszy od wyboru lokalizacji do zakończenia realizacji inwestycji oraz obsługą przedsiębiorców w zakresie pomocy w załatwieniu spraw administracyjnych, a także	2 500 000	2015–2024

		świadczenia doradztwa merytorycznego. Biuro prowadzić będzie również portal internetowy ułatwiający dostęp do niezbędnych informacji planistycznych oraz gospodarczych, a także prezentujący walory inwestycyjne gminy. Biuro będzie również organizować seminaria i spotkania, publikować w prasie ogłoszenia na tereny inwestycyjne, przygotowywać wizualizacje.		
4.	Opracowanie i wdrożenie programu finansowego wsparcia wkładu własnego projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe.	Program byłby formą wsparcia, z której organizacje pozarządowe mogą pozyskiwać środki finansowe na dofinansowanie wymaganego finansowego wkładu własnego. Warunkiem otrzymania wsparcia z Funduszu będzie udział organizacji w otwartym konkursie ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych, na realizację których organizacje pozyskały środki zewnętrzne.	1 500 000	2015–2020
5.	Promowanie dziedzictwa naturalnego i kulturowego gminy wraz z organizacją wydarzeń popularyzujących zagadnienia ekologiczne i zdrowy tryb życia.	Działania polegające na promocji zasobów lokalnego dziedzictwa, poprzez organizację imprez plenerowych, organizację różnego rodzaju form aktywności fizycznej wśród mieszkańców, wydawanie materiałów promocyjnych, opracowanie programu promocji gminy.	2 000 000	2015–2024
6.	Utworzenie i funkcjonowanie Centrum Aktywności Młodych.	Działanie polega na stworzeniu możliwości do aktywności społecznej ludzi młodych, rozwijanie w nich postaw przedsiębiorczości.	1 800 000	2016–2024
7.	Opracowanie planu gospodarki niskoemisyjnej.	Opracowanie dokumentu niezbędne jest do ubiegania się o unijne środki finansowe na realizację projektów wpływających na środowisko.	20 000	2015
8.	Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji.	Opracowanie dokumentu warunkuje możliwość ubiegania się na środki finansowe przeznaczone na działania rewitalizacyjne w ramach RPO WŚ 2014–2020.	20 000	2015
9.	Opracowanie lokalnego programu rozwoju przedsiębiorczości.	Lokalny program rozwoju przedsiębiorczości, oparty na starannej diagnozie sytuacji w gminie oraz jej bliższym i dalszym otoczeniu, uwzględniający dostępne instrumenty instytucjonalne, prawne i finansowe bezpośredniej i pośredniej pomocy dla przedsiębiorców, opracowany we współpracy z lokalnymi partnerami, pozwoli lepiej gospodarować ograniczonymi zasobami finansowymi gminy i jej partnerów oraz w bardziej skoordynowany sposób pozwoli na realizację zadań, które poprawią warunki prowadzenia działalności gospodarczej w gminach.	20 000	2016
10.	Opracowanie programu konkursowego dla organizacji pozarządowych w zakresie realizacji zadań celu publicznego.	Opracowanie programu pozwoli na sprawniejszą organizację otwartego konkursu ofert, który określony jest <i>Ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie</i> (art. 13). Jest to sposób na wybranie organizacji, które otrzymają od władz publicznych dotacje na realizację zadań.	20 000	2015

11.	Uruchomienie Funduszu Małych Grantów.	Fundusz Małych Grantów jest wsparciem NGO w trybie pozakonkursowym, który będzie realizowany w Gminie Dębica poprzez określenie budżetu rocznego dla Funduszu w wysokości 100 000 zł, organizowane będą 2 konkursy w ciągu roku. Jednorazowa wartość grantu dla danej organizacji pozarządowej będzie przyznana do kwoty 2 000 zł, natomiast maksymalnie jedna organizacja będzie mogła otrzymać do 5 000 zł.	1 000 000	2015–2024
RAZEM			9 880 000	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 7 Projekty komplementarne planowane do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Dębicko-Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego (D-ROF)

Lp.	Projekt	Opis/Cel projektu	Zasięg terytorialny projektu	Finansowanie	Okres realizacji
1.	Modernizacja Miejskiego Ośrodka Kultury w Dębicy w celu nadania mu funkcji Regionalnego Centrum Inicjatyw Społeczno-Kulturalnych.	Zwiększenie oferty artystycznej i podniesienie poziomu świadczonych usług. Zwiększenie zainteresowania kulturą i działalnością kulturalno-edukacyjną wśród mieszkańców D-ROF.	Gmina Miasta Dębica (Wnioskodawca), Gminy: Dębica, Żyraków, Ropczyce	16 000 000 zł 85% EFRR 15% Gmina Miasto Dębica	2015–2017
2.	Poprawa efektywności energetycznej na terenie Dębicko-Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego.	Wzrost efektywności ekonomiczno-ekologicznej systemów ciepłowniczych i elektrycznych, wzrost wykorzystywania OZE na terenie D-ROF. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. Na terenie Gminy Dębica planowana jest przebudowa 13 atmosferycznych kotłów centralnego ogrzewania na kotły gazowe kondensacyjne z pompą ciepła, modernizacja wewnętrznego oświetlenia na energooszczędne typu LED w budynkach użyteczności publicznej. Ponadto na terenie całego D-ROF – modernizacja oświetlenia zewnętrznego na energooszczędne typu LED.	Gmina Ropczyce (Wnioskodawca) Gmina Miasta Dębica, Gmina Dębica, Gmina Żyraków, MPEC w Dębicy, PEC w Ropczycach	30 500 000 zł 85% EFRR 15% D-ROF, w tym 2,9% Gmina Dębica	2015–2018

3.	Poprawa systemu zbiórki odpadów na terenie całego Dębicko-Ropczyckiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego.	Zwiększenie poziomu recyklingu, odzysku odpadów zbieranych selektywnie oraz odpadów komunalnych oraz ułatwienie dostępności odbioru odpadów dla całego obszaru funkcjonalnego. Projekt polega na utworzeniu Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych dla mieszkańców całego obszaru funkcjonalnego, które uzupełnią funkcjonujący system gospodarki odpadami komunalnymi w terenie całego obszaru funkcjonalnego oraz zakup niezbędnych środków transportu.	Gmina Żyraków (Wnioskodawca), Gmina Dębica, Gmina Ropczyce	3 900 000 zł 85% EFRR 15% – łącznie Gminy: Dębica, Żyraków, Ropczyce	2015–2018
4.	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych położonych na Dębicko-Ropczyckim Obszarze Terytorialnym.	Wzrost inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych, zmniejszenie bezrobocia w całym obszarze funkcjonalnym, rozwój gospodarczy całego obszaru funkcjonalnego. W ramach projektu na terenie Gminy Dębica planuje się uzbrojenie terenu inwestycyjnego – „Zawada”.	Gmina Dębica (Wnioskodawca), Gmina Żyraków	25 500 000 zł 85% EFRR 9,7% Gmina Dębica 5,3% Gmina Żyraków	2015–2018
5.	Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości w Dębicko-Ropczyckim Obszarze Funkcjonalnym.	Stymulowanie rozwoju MŚP na terenie D-ROF, poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz zwiększenie udziału sektorów innowacyjnych w strukturze gospodarki. Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości, którego oferta skierowana będzie do osób rozpoczynających działalność gospodarczą, pomoc w zakresie: usługi prawne, księgowość, konsultacje, szkolenia z zakresu organizacji i zarządzania własną firmą, a także będą pomagały w uzyskaniu kontrahentów. Działania w ramach projektu obejmą remont budynku oraz zakup wyposażenia.	Gmina Miasto Dębica (Wnioskodawca), Gmina Dębica, Gmina Żyraków, Gmina Ropczyce	12 600 000 zł 85% EFRR 15% Gmina Miasto Dębica	2016–2017
6.	Promocja zatrudnienia i samozatrudnienia na terenie Dębicko-Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego.	Projekt ma na celu wzrost liczby osób przygotowanych do wejścia i utrzymania się na rynku pracy poprzez podniesienie poziomu aktywności zawodowej i zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Dębicy i PUP w Ropczycach. Działania będą się koncentrować na potrzebach przedsiębiorców ulokowanych na terenach Dębicko-Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez kompleksowe wsparcie dla przedsiębiorców m.in. poprzez rekrutację pracowników, szkolenia, dotacje, staże, subsydiowanie miejsc pracy, doposażenie stanowisk po spełnieniu określonych warunków przez przedsiębiorcę.	Gmina Miasto Dębica, Gmina Ropczyce, Gmina Dębica, Gmina Żyraków	6 000 000 zł 85% EFS 15% Fundusz Pracy PUP w Dębicy (Wnioskodawca) oraz PUP w Ropczycach	2016–2018

7.	Promocja samozatrudnienia i przedsiębiorczości na terenie Dębicko-Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego.	Projekt ma na celu wsparcie osób fizycznych zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej. Wsparcie kierowane będzie tylko do osób powyżej 30. roku życia. Forma wsparcia w ramach projektu to pożyczki, które stanowią dominującą formę zaplanowanego wsparcia. Natomiast dotacje (do 20 tys. na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej) będą skierowane w incydentalnych przypadkach, przede wszystkim do osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy.	Gmina Miasto Dębica, Gmina Ropczyce, Gmina Dębica, Gmina Żyraków	2 450 000 zł 85% EFS 15% Gmina Miasto Dębica	2015–2018
8.	Poprawa komunikacji na terenie Dębicko-Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego.	Utrzymanie konkurencyjności komunikacji zbiorowej w stosunku do samochodu osobowego, zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza, stosowanie efektywnych rozwiązań z zakresu inżynierii ruchu, podwyższających sprawność funkcjonowania komunikacji miejskiej stanowiącej istotną cechę jej jakości. W ramach projektu zintegrowanego planowana jest przebudowa drogi w Straszęcinie, budowa drogi wraz z infrastrukturą w Gminie Dębica, zakup autobusów spełniających normy EURO 6, poprawa infrastruktury przystankowej, w tym montaż 2 tablic elektronicznych oraz montaż 3 biletomatów.	Gmina Miasto Dębica (Wnioskodawca), Gmina Dębica, Gmina Żyraków, Gmina Ropczyce	16 000 000 zł 85% EFRR 9,38% Gmina Miasto Dębica 0,93% Gmina Żyraków 4,69% Gmina Dębica	2015–2018
9.	Centrum informacyjno-biblioteczne Dębicko-Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego.	Wzrost liczby osób korzystających z zasobów biblioteki, wzrost kompetencji kulturowych, edukacyjnych i artystycznych w regionie, wzrost liczby wydarzeń i projektów kulturalnych w regionie. Przedmiotem projektu jest przebudowa i rozbudowa istniejącego obiektu Biblioteki Publicznej w Ropczycach. W wyniku prac budowlanych i remontowych powstanie nowoczesny kompleks informacyjno-biblioteczny z szeroką ofertą usług dostosowanych do potrzeb użytkowników w każdym wieku z terenu obszaru funkcjonalnego.	Gmina Miasto Dębica, Gmina Dębica, Gmina Żyraków, Gmina Ropczyce (Wnioskodawca)	9 000 000 zł 85% EFRR 15% Gmina Ropczyce	2015–2017
RAZEM				121 950 000 zł	2015–2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Dębicko-Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego(D-ROF) projekt

Tabela 8 Przewidywane nakłady finansowe na realizację projektów zaplanowanych w ramach Strategii – budżet Strategii

Rodzaj projektu	Przewidywane nakłady (szacunkowa wartość projektów)*	Przewidywana wysokość wkładu własnego	Okres realizacji projektów
Projekty infrastrukturalne realizowane w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)	133 000 000	28 949 650**	2015–2024
Projekty realizowane w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS)	52 000 000	10 400 000	2015–2023
Projekty komplementarne finansowane ze środków własnych budżetu gminy i niewymagające nakładów finansowych	9 880 000	9 880 000	2015–2024
RAZEM	194 880 000	49 229 650	2015–2024

Źródło: Opracowanie własne

*Nie uwzględniono wartości projektów realizowanych w ramach D-ROF

**Uwzględniono wkład własny w ramach projektów realizowanych przez D-ROF współfinansowanych z EFRR, nie uwzględniono wkładu własnego wynikającego z projektu: *Dążenie do utworzenia uzdrowiska w miejscowości Latoszyn w miejscu dawnego zakładu Zdrojowo-Kąpielowego „Latoszyńskie Łazienki”* w związku z planem zastosowania formuły partnerstwa publiczno-prywatnego.

2.3. Ocena spójności celów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu

Strategia Rozwoju odnosząc się w swych założeniach (celach głównych, strategicznych i działaniach priorytetowych) do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze gminy uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju jednostki), a także dokumentów regulujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu subregionalnym, regionalnym, krajowym oraz europejskim. W związku z tym, komplementarność z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji Strategii. Zestawienie tych dokumentów wraz z nawiązaniem do ich założeń przedstawiono w tabeli 9.

Tabela 9 Wykaz powiązań celów Strategii Rozwoju z dokumentami strategicznymi

Lp.	Program	Misja/Cel/Priorytet/Działanie ¹
1.	Strategia Europa 2020	<p>Cel główny 1: Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20-64 lat, w tym poprzez zwiększenie zatrudnienia młodzieży, osób starszych i pracowników nisko wykwalifikowanych oraz skuteczniejszą integrację legalnych imigrantów.</p> <p>Cel główny 3: Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20%, w porównaniu z poziomami z 1990 r.; zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20%. Unia Europejska zdecydowana jest podjąć decyzję o osiągnięciu do 2020 roku 30-procentowej redukcji emisji w porównaniu z poziomami z 1990 r., o ile inne kraje rozwinięte zobowiążą się do porównywalnych redukcji emisji, a kraje rozwijające się wniosą wkład na miarę swoich zobowiązań i możliwości.</p> <p>Cel główny 4: Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% odsetka osób w wieku 30-34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.</p> <p>Cel główny 5: Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.</p>
2.	Strategia Rozwoju Kraju 2020	<p>Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo.</p> <p>Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.</p> <p>I.3.2. Rozwój kapitału społecznego.</p> <p>Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka.</p> <p>Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki.</p> <p>II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki.</p> <p>II.3.4. Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych.</p> <p>Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego.</p> <p>II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej.</p> <p>II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego.</p> <p>Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych.</p> <p>II.5.2. Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych.</p>

¹ Zapisy w tabeli przytoczono w niezmienionej formie.

		<p>Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko. II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami. II.6.4. Poprawa stanu środowiska. Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna. Cel III.1. Integracja społeczna. III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych.</p>
3.	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<p>Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów. 2.2. Regionalna integracja funkcjonalna, wspomaganie rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych na obszary poza głównymi miastami oraz budowanie potencjału dla specjalizacji terytorialnej. 2.2.4. Wspomaganie rozwoju specjalizacji terytorialnej. Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej. 3.1.3. Poprawa dostępności subregionalnych oraz obszarów wiejskich. Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski. 4.6. Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby.</p>
4.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie (KSRR)	<p>Cel 1 Wzmocnienie wzrostu konkurencyjności rozwoju regionów. 1.2.2 Wspieranie rozwoju i znaczenia miast subregionalnych. 1.2.3 Rozwijanie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich. 1.3.1 Rozwój kapitału intelektualnego, w tym kapitału ludzkiego i społecznego. 1.3.3 Zwiększanie możliwości wprowadzania rozwiązań innowacyjnych przez przedsiębiorstwa i instytucje regionalne. 1.3.4 Wspieranie rozwoju Instytucji Otoczenia Biznesu. 1.3.5 Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne. 1.3.6 Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego. Cel 2 Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych. 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe.</p>
5.	Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020	<p>Cel strategiczny 1: Oddziaływanie na poprawę jakości kapitału ludzkiego. Cel strategiczny 2: Budowanie społeczeństwa informacyjnego opartego na wiedzy. Cel strategiczny 3: Wspieranie gospodarki, wspieranie funkcjonowania MSP. Cel strategiczny 7: Konserwacja i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz ochrona różnorodności biologicznej.</p>
6.	Strategia Rozwoju Dębicko-Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego (D-ROF)	<p>Cel I – Konkurencyjna gospodarka oparta na tradycjach przemysłowych regionu, nowoczesnym rolnictwie i specjalizacjach regionalnych. Cel szczegółowy I.1 Stymulowanie rozwoju sektora MŚP i działalności innowacyjnej. Cel szczegółowy I.2 Rozwój gospodarczy D-ROF poprzez uzbrojenie i promocję posiadanych terenów inwestycyjnych. Cel II – Efektywność energetyczna i środowiskowa w transporcie publicznym i energetyce Cel szczegółowy II.1 Wzmocnienie połączeń funkcjonalnych pomiędzy partnerami D-ROF poprzez tworzenie multimodalnych systemów transportowych. Cel szczegółowy II.2 Dbałość o jakość środowiska poprzez realizację planów niskoemisyjnych i modernizację instalacji ciepłej na terenie D-ROF. Cel szczegółowy II.3 Poprawa efektywności energetycznej i środowiskowej D-ROF, dzięki propagowaniu i implementacji technologii energetycznych korzystających z OZE. Cel III – Potencjał D-ROF kreowany w oparciu o efektywne wykorzystanie posiadanych walorów przyrodniczych i kulturowych. Cel szczegółowy III.3 Podniesienie jakości wód powierzchniowych poprzez regulację</p>

		gospodarki wodnej i rozbudowę sieci kanalizacyjnej. Cel IV – Wyedukowane społeczeństwo zaangażowane lokalnie i aktywne na rynku pracy Cel szczegółowy IV.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu ludności, rewitalizacja obszarów zdegradowanych. Cel szczegółowy IV.2 Aktywizacja i włączenie zawodowe osób pozostających poza rynkiem pracy. Cel szczegółowy IV.3 Poprawa standardów i dostępności usług społecznych i zdrowotnych.
7.	Polityka Transportowa Państwa	Cel 1: Poprawa dostępności transportowej i jakości transportu jako czynnik poprawy warunków życia i usuwania barier rozwojowych gospodarki. Cel 5: Poprawa bezpieczeństwa prowadząca do radykalnej redukcji liczby wypadków i ograniczenia ich skutków (zabici, ranni) oraz – w rozumieniu społecznym – do poprawy bezpieczeństwa osobistego użytkowników transportu i ochrony ładunków. Cel 6: Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko i warunki życia.
8.	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dębica na lata 2010–2013 z perspektywą do 2017 r.	1. Ochrona i efektywne wykorzystanie zasobów wodnych. 3. Gospodarka odpadami. 4. Pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych i energooszczędnych. 5. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zrównoważony rozwój lasów. 6. Ochrona powietrza atmosferycznego, klimatu i warstwy ozonowej. 7. Ochrona powierzchni ziemi i przywrócenie wartości użytkowej gleb.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wskazanych w tabeli 9 dokumentów strategicznych

W tabeli 10 przedstawione zostały zależności między celami głównymi Strategii a Regionalną Strategią Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3). Wpisanie się zadań zaplanowanych do realizacji przez Gminę Dębica w obszary inteligentnych specjalizacji regionu zwiększa szanse uzyskania dofinansowania w ramach RPO WP 2014–2020.

Tabela 10 Matryca zależności między celami Strategii a dokumentami regionalnymi

Dokument	Cele główne		
	Gmina aktywnych przedsiębiorczo i społecznie mieszkańców	Gmina przyjaznym miejscem do mieszkania	
Regionalna Strategia Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3)	<i>Inteligentne specjalizacje wiodące</i>		
	Lotnictwo i kosmonautyka	–	–
	Jakość życia	X	X
	<i>Inteligentna specjalizacja wspomagająca</i>		
	Informacja i telekomunikacja (ICT)	X	X

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3)

2.4. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – wpływ zadań na środowisko

Gminę Dębica, ze względu na swoje usytuowanie, należy zaliczyć do obszarów szczególnie atrakcyjnych pod względem ukształtowania terenu, jak również walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Do form ochrony w Gminie Dębica należą:

- Rezerwat przyrody:
  - Las Wolica;
  - Zameczysko;
- Obszar Natura 2000:
  - Dolna Wisłoka z Dopływami (PLH180053);
  - Las nad Braciejową (PLH180023);
- Odkrywka geologiczna – fragment unikalnego odsłonięcia osadów czwartorzędowych (nr rej. 82);
- Pomnik przyrody:
  - Buk i dąb szypułkowy (nr rej. 121),
  - Jesiona wyniosłego i dąb szypułkowy (nr rej. 146 lub 147);
  - Dąb szypułkowy (nr rej. 339);
  - Platana klonolistnego (nr rej. 340);
  - Dąb szypułkowy (nr rej. 341);
  - Jesiona wyniosłego (nr rej. 116);
  - Dąb szypułkowy (nr rej. 21).

Aktualnie projektowane są dwa obszary chronionego krajobrazu, które obejmować będą między innymi tereny Gminy Dębica. Są to:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Pogórza Strzyżowskiego,
- Jastrzębsko-Żdżarski Obszar Chronionego Krajobrazu.

Dodatkowo przez fragment Gminy Dębica przebiega jeden z 7 głównych korytarzy ekologicznych – Korytarz Południowy (KPd), łączący Lasy Bieszczadów na południowym wschodzie (granica z Ukrainą i Słowacją) z Lasami Rudzkimi na południu (granica z Czechami).

Wprowadzenie w życie planów i inwestycji zawartych w Strategii może powodować oddziaływanie na środowisko. W ramach określenia czy w należyty sposób został uwzględniony interes środowiska przyrodniczego i kulturowego dla proponowanych działań

w niniejszej *Strategia Rozwoju Gminy Dębica na lata 2015–2024* przeprowadzono wstępną analizę i ocenę oddziaływania na środowisko.

Przygotowanie i realizacja zadań omawianych w niniejszym dokumencie obligatoryjnie uwzględniać będzie obowiązujące przepisy prawne i respektować obowiązujące zakazy dla ww. form ochrony.

Należy zaznaczyć, iż na etapie sporządzania Strategii nie jest możliwe dokonanie szczegółowej oceny oddziaływania na środowisko, ponieważ nie jest znana dokładna lokalizacja niektórych przedsięwzięć, jak również ich powierzchnia. Ocena ta nie zastępuje *Prognozy oddziaływania na środowisko*, której obowiązek przeprowadzenia dla m.in. skutków realizacji dokumentów strategicznych opracowywanych przez organy administracyjne nakłada *Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.).

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi odrębny dokument, którego głównym celem jest analiza i ocena ewentualnych skutków środowiskowych związanych z wdrażaniem zadań zawartych w Strategii. Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w *Prognozie Oddziaływania na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Dębica na lata 2015–2024* został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Rzeszowie (pismo z dnia 14 sierpnia 2015 r., znak: WOOŚ.411.2.20.2015.AP.2) oraz Podkarpackim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Rzeszowie (pismo z dnia 3 sierpnia 2015 r., znak: SNZ.9020.2.34.2015.RD). Sporządzoną Prognozę poddano ocenie przez właściwe organy oraz procesowi konsultacji społecznych. Zarówno Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie w piśmie z dnia 24 października 2015 r., znak: WOOŚ.410.5.26.2015.AP.12 jak i Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w piśmie z dnia 3 sierpnia 2015 r., znak: SNZ.9020.2.34.2015.RD nie wnieśli zastrzeżeń oraz wyrazili pozytywną opinię przedstawionych dokumentów. W ramach konsultacji społecznych mieszkańcy Gminy Dębica nie wnieśli uwag oraz nie przedstawili żadnych wniosków.

Prognoza nie zastępuje *Oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko*, która to będzie wymagana w przypadku realizacji przedsięwzięć w oparciu o *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. Nr 213 poz. 1397) oraz *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. 2013 poz. 817).

Analizując ww. rozporządzenia, żadne z działań ujętych w Strategii nie kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, jednak część z nich po ustaleniu lokalizacji lub powierzchniowej skali oddziaływania inwestycji może spełnić kryteria przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Znaczące grupy przedsięwzięć zawartych w Strategii tworzą inwestycje polegające głównie na zadaniach budowy lub rozbudowy obiektów, uregulowaniu gospodarki wodno-ściekowej, a także zabiegów modernizacyjno-remontowych. Znaczący wpływ na środowisko będzie odczuwalny poprzez:

- emisję zanieczyszczeń, pochodzących ze spalania paliwa przez pojazdy mechaniczne w silnikach spalinowych w trakcie prac budowlanych i modernizacyjnych;
- uciążliwości hałasowe, związane z wykonywaniem robót budowlanych;
- odpady, powstające w trakcie wykonywania robót ziemnych i budowlanych.

Pomimo negatywnych przejściowych uciążliwości po zakończeniu realizacji przedsięwzięć będzie widoczny pozytywny efekt społeczny i ekologiczny.

Jednym z zadań w Strategii jest uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej. Działanie to po etapie budowy przyniesie pozytywny efekt ekologiczny – pozwoli zapobiegać usuwaniu nieczystości ciekłych w sposób, który prowadzi do zanieczyszczenia gleb i wód, co będzie miało duże znaczenie dla środowiska. Organizacja gospodarki ściekowej wyeliminuje niekontrolowane odprowadzanie ścieków, a co za tym idzie – zanieczyszczenia środowiska wodno-glebowego.

Dzięki termomodernizacji budynków zmniejszy się zapotrzebowania na ciepło, co będzie się wiązać z mniejszym spalaniem paliw energetycznych i mniejszymi emisjami zanieczyszczeń (głównie CO₂) do atmosfery. Dodatkowe wsparcie w postaci wykorzystywania odnawialnych źródeł energii oraz opracowanie planu gospodarki niskoemisyjnej pozwoli spotęgować ten efekt. Przygotowanie i prowadzenie prac polegających na dociepleniu budynków w ramach termomodernizacji powinno w szczególności uwzględniać ochronę ptaków i nietoperzy gniazdujących w ścianach budynków. Większość ptaków gniazdujących w budynkach, a także wszystkie nietoperze w Polsce objęte są ścisłą ochroną gatunkową. Ważne jest, aby działania rekompensujące straty wykonywać w przypadku wszystkich remontowanych budynków.

W przypadku konieczności ingerencji w środowisko flory i fauny objętej ochroną należy wcześniej uzyskać stosowne pozwolenie w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2013 r. poz. 627). Przed rozpoczęciem prac demontażowych należy przeprowadzić rozeznanie w kontekście występowania chronionych

gatunków zwierząt, natomiast po zakończeniu prac, w obiektach, w których wcześniej gniazdowały ptaki należy (o ile to możliwe) umożliwić im dalsze gniazdowanie lub zapewnić siedliska zastępcze. Ponadto sposób przeprowadzenia prac demontażowych oraz ich termin powinien być dostosowany do okresów lęgowych tych gatunków.

Obecnie wizerunek niektórych obszarów na terenie gminy nie jest zadowalający. Działania polegające na rekultywacji sprawią, iż tereny zniszczone i zaniedbane będą lepiej komponować się z otaczającym krajobrazem. Istniejąca zieleń zostanie poddana pielęgnacji, uszkodzone i chore rośliny usunięte, a w zamian wprowadzone zostaną nowe nasadzenia. Działanie to pozytywnie wpłynie na krajobraz miejscowości.

W ramach Strategii planuje się takie zadania, które mogą wyznaczać ramy dla dalszych działań będących źródłem negatywnych oddziaływań. Rozwój istniejących i tworzenie nowych terenów inwestycyjnych oraz stworzenie atrakcyjnych warunków do budownictwa mieszkaniowego spowoduje napływ nowych przedsiębiorstw i powstanie nowych budynków mieszkalnych i gospodarczo-usługowych. Powstanie nowych obiektów będzie się wiązać z dodatkową emisją zanieczyszczeń do atmosfery oraz wytwarzaniem odpadów. Działania polegające na wspieraniu przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii spowodują, iż skala tych uciążliwości będzie nieznaczna.

Pozostałe działania zawarte w Strategii nie będą wpływały negatywnie na środowisko. Prawidłowe wykonawstwo daje gwarancję pełnej ochrony środowiska gruntowego przed wpływami antropogenicznymi. Negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze, jak również krajobraz, zaniknie po zakończeniu prac budowlanych i uporządkowaniu terenu. W przypadku występowania niekorzystnych oddziaływań na środowisko istnieje możliwość i konieczność minimalizacji oddziaływań inwestycji na środowisko m.in. poprzez następujące działania:

- właściwe kierowanie pracami;
- prowadzenie prac budowlanych i modernizacyjnych wyłącznie w porze dziennej, maszynami oraz pojazdami o najlepszych parametrach akustycznych, aby jak najbardziej zmniejszyć uciążliwość hałasu;
- prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- dotrzymanie terminów wykonywania prac budowlanych;
- nadzór nad skutecznością i jakością realizacji;
- stosownie wysokiej klasy rozwiązań technicznych;

- oszczędzanie podczas budowy surowców takich jak: woda, piasek i energia;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Z uwagi na położenie geograficzne Gminy Dębica oraz charakter zadań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii – nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań transgranicznych.

3. Część wdrożeniowa

Warunkiem sprawnej oraz efektywnej realizacji *Strategii Rozwoju Gminy Dębica na lata 2015–2024* jest wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i oceny tej Strategii wraz z towarzyszącymi jej programami rozwoju.

3.1. Wdrażanie i monitoring Strategii Rozwoju

Monitoring ma na celu gromadzenie oraz analizę danych na temat przebiegu realizacji danego programu, pozwala na wykrywanie ewentualnych nieprawidłowości w jego realizacji i wprowadzanie niezbędnych korekt umożliwiających osiągnięcie wcześniejszych założeń.

Opracowanie systemu monitorowania umożliwi gromadzenie bieżących danych dotyczących postępów we wdrażaniu oraz osiągnięciu celów założonych w Strategii. Pozwoli również na obserwację rezultatów prowadzonych działań, a w razie potrzeby – na wprowadzenie niezbędnych aktualizacji oraz korekt. Zakres monitoringu i ewaluacji Strategii wyznaczają określone w niej cele strategiczne, działania priorytetowe oraz zaplanowane przedsięwzięcia. Monitoring Strategii prowadzony będzie w zakresie finansowym oraz rzeczowym. Zakres finansowy dotyczyć będzie monitorowania poprawności oraz efektywności wydawanych środków, natomiast zakres rzeczowy związany będzie z efektywnością podejmowanych działań oraz postępem we wdrażaniu Strategii.

Za wdrożenie Strategii odpowiedzialny jest Wójt, natomiast za prowadzenie monitorowania i ewaluacji odpowiedzialny jest Zespół ds. Strategii, powołany przez Wójta. Zespół ds. Strategii będzie się zbierał co najmniej raz na dwa lata, a do jego zadań należeć będzie m.in.:

- przedstawienie wniosków z realizacji poszczególnych celów strategicznych;
- monitorowanie oraz ocena wdrażania poszczególnych działań;
- gromadzenie i analizowanie informacji w układzie przedstawionego w tabeli 11 zestawu wskaźników;
- sporządzenie co najmniej dwóch raportów z realizacji dokumentu i przedstawienie ich do zatwierdzenia Radzie Gminy na sesji;
- opublikowanie wyników sprawozdawczości na stronie internetowej Urzędu Gminy.

Rada Gminy analizować będzie postępy w realizacji Strategii, a jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza, będzie mieć za zadanie:

- akceptację sprawozdań z realizacji Strategii;
- analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści Strategii Rozwoju;

- aktualizację Strategii Rozwoju;
- uwzględnienie zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.

Informacje na temat stanu realizacji Strategii będą przekazywane mieszkańcom gminy, jak również wszystkim zainteresowanym, za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy Dębica, a także podczas spotkań z różnymi grupami społecznymi, w tym mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi itp.

Monitorowanie przebiegu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy będzie procesem ciągłym. Sporządzany raport powinien wskazywać na zachodzące przeobrażenia i tendencje rozwoju oraz umożliwiać dokonywanie oceny stopnia realizacji zapisanych celów, które mierzone będą za pomocą corocznych zmian wskaźników przedstawionych w tabeli 11.

3.2. Ewaluacja i aktualizacja Strategii Rozwoju

Ewaluacja ma na celu poprawę jakości, skuteczności i spójności realizacji Strategii Rozwoju w odniesieniu do konkretnych problemów gminy z jednoczesnym uwzględnieniem celu strategicznego podejmowanych działań. Ewaluacja ma za zadanie sprawdzenie czy w wyniku podejmowanych działań powstały spodziewane rezultaty oraz czy przełożyły się one na realizację wyznaczonych celów.

Ewaluacja Strategii będzie prowadzona w celu określenia rzeczywistych efektów zrealizowanych projektów i inwestycji w niej zapisanych, a jej ocena opierać się będzie na pięciu zasadniczych kryteriach:

- skuteczność – pozwala określić czy zostały osiągnięte cele Strategii założone na etapie programowania;
- efektywność – pozwala ocenić poziom ekonomiczności Strategii;
- użyteczność – pozwala ocenić zgodności celów Strategii z faktycznymi problemami i potrzebami grupy docelowej;
- trafność – obrazuje do jakiego stopnia cele Strategii odpowiadają potrzebom wskazanym do danego obszaru;
- trwałość – pozwala określić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Strategii będą trwać po jej zakończeniu.

Ewaluacja działań zawartych w *Strategii Rozwoju Gminy Dębica na lata 2015–2024* zostanie podzielona na następujące części:

- *ex-ante* (przed realizacją Strategii) – stanowiąca instrument ułatwiający podejmowanie spójnych decyzji (ocena ta została przeprowadzona przed opracowaniem niniejszej Strategii);
- *on-going* (na bieżąco) – instrument obserwacji prowadzonej przez Zespół Strategiczny, który będzie przygotowywał sprawozdanie z realizacji Strategii, co najmniej raz na dwa lata;
- *mid-term* (w połowie okresu realizacji) – służąca przede wszystkim jako instrument, w wyniku którego nastąpi aktualizacja Strategii;
- *ex-post* (na zakończenie realizacji Strategii) – służąca ocenie zgodności i efektywności zrealizowanych działań w ramach Strategii z założeniami i celami przyjętymi w niniejszym dokumencie.

Wprowadzenie systemu monitoringu oraz powiązanego z nim systemu ewaluacji pozwoli wyeliminować w dużym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w Strategii, wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów realizujących poszczególne projekty, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych działań. Oprócz modyfikacji poszczególnych elementów Strategii w trakcie jej realizacji możliwe będzie uwzględnienie nowych, dodatkowych działań (zadań), które będą wpisywać się w wyznaczone cele strategiczne i działania priorytetowe.

Tabela 11 Wskaźniki mierzalności rozwoju Gminy Dębica

LP.	Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla Gminy Dębica na koniec:		Wartość wskaźnika – średnia ogółem dla województwa podkarpackiego na koniec:	Wartość wskaźnika – średnia ogółem dla Polski na koniec:	Pożądana wartość wskaźnika na:	
		2009 r.	2014 r.	2014 r.	2014 r.	2024 r.	
1.	Liczba ludności ogółem	24 278	25 368	2 129 187	38 478 602	-	
2.	Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w [%] ludności ogółem	w wieku przedprodukcyjnym	23,4	21,2	18,8	18,0	powyżej średniej krajowej na koniec 2023 r.
		w wieku produkcyjnym	62,6	63,4	63,5	63,0	powyżej średniej krajowej na koniec 2023 r.
		w wieku poprodukcyjnym	14,1	15,5	17,7	19,0	-
3.	Współczynnik przyrostu naturalnego (przeliczenie na 1000 mieszkańców)	5,5	3,6	0,7	0,0	powyżej 0,0	
4.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	8,6	9,1	10,2	7,5	poniżej średniej krajowej na koniec 2023 r.	
5.	Średnie wyniki w punktach ze sprawdzianu w 6 klasie szkoły podstawowej (maksymalna liczba punktów 40)	24,53 ²	27,99	26,33	25,82	powyżej średniej krajowej na koniec 2023 r.	
6.	Wyniki egzaminu gimnazjalnego w % ³	-	58	60	58,6	powyżej średniej krajowej na koniec 2023 r.	
7.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	23	24	33	33	powyżej średniej krajowej na koniec 2023 r.	
8.	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	66	66	70	93	powyżej średniej krajowej na koniec 2023 r.	

² Dane podano dla roku 2010³ Dane podano dla roku 2014. Nie podano wyników dla Gminy Dębica z 2009 roku, z powodu wprowadzonych zmian w egzaminach gimnazjalnych.

9.	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	512	618	763	1071	powyżej średniej krajowej na koniec 2023 r.	
10.	Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	82	98	120	170	powyżej średniej krajowej na koniec 2023 r.	
		2009 r.	2013 r.	2013 r.	2013 r.	2024 r.	
11.	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (3–5 lat)	38,5	51,5	68,2	74,1	100	
12.	Liczba dzieci w szkołach podstawowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	74	64	57	56	powyżej średniej krajowej na koniec 2023 r.	
13.	Migracje na pobyt stały – saldo migracji na 1000 osób	-0,5	0,3	-1,5	-0,5	dotądnie saldo migracji	
14.	Osoby w gospodarstwach domowych korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	162	116	113	83	poniżej średniej krajowej na koniec 2023 r.	
15.	Korzystający z instalacji w [%] ogółu ludności	sieć wodociągowa	75,8	77,0	76,7	88,0	powyżej średniej krajowej na koniec 2023 r.
		sieć kanalizacyjna	55,4	61,6	62,6	65,1	powyżej 70%
		sieć gazowa	77,7	78,5	72,6	52,4	powyżej 80%
16.	Budynki nowo oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	74	57	28	26	powyżej średniej krajowej na koniec 2023 r.	
17.	Dochody ogółem na 1 mieszkańca	2682	3184	3310	3747	powyżej średniej krajowej na koniec 2023 r.	
18.	Dochody własne na 1 mieszkańca	933	978	1309	2042	powyżej średniej krajowej na koniec 2023 r.	
19.	Udział [%] dochodów własnych w dochodach ogółem	34,8	30,7	39,6	54,5	powyżej średniej krajowej na koniec 2023 r.	
20.	Relacja dochodów ogółem na 1 mieszkańca do średniej w Polsce (ujęcie %)	-	85	88	100	powyżej średniej krajowej na koniec 2023 r.	

21.	Relacja dochodów ogółem na 1 mieszkańca do średniej w województwie (ujęcie %)	-	96	100	113	powyżej średniej wojewódzkiej na koniec 2023 r.
22.	Relacja udziału w podatkach od osób fizycznych w stosunku do Polski w przeliczeniu na 1 mieszkańca (ujęcie %)	-	56	62	100	powyżej 80% średniej w Polsce na koniec 2023 r.
23.	Wydatki ogółem na 1 mieszkańca	2974	3219	3313	3750	powyżej średniej krajowej w 2023 r.
24.	Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca	758	1030	603	665	powyżej średniej krajowej w 2023 r.
25.	Wydatki bieżące na 1 mieszkańca	2211	2180	2709	3086	poniżej średniej krajowej w 2023 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego, stat.gov.pl, Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, www.cke.edu.pl, Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie, www.oke.krakow.pl

3.3. Promocja Strategii Rozwoju

W celu efektywnego i skutecznego wdrożenia zapisów Strategii Rozwoju ważne jest, aby umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji, a tym samym zapewnić skuteczną metodę komunikacji społecznej, czyli przekazywania danych do otoczenia.

Podmiotem, który ma za zadanie prowadzić i nadzorować promocję Strategii Rozwoju, a w jej ramach również promocję wszystkich projektów i zadań inwestycyjnych będzie

Zespół ds. Strategii we współpracy z Urzędem Gminy w Dębicy. Jednostki te mają za zadanie zapewnić powszechny dostęp do bieżących informacji na temat prowadzonych przedsięwzięć, tj. o zakresie i wymiarze pozyskanego dofinansowania zewnętrznego dla poszczególnych projektów, a także rezultatach działań na poziomie konkretnych obszarów problemowych oraz całej gminy. Ponadto odpowiedzialność za upowszechnianie bieżących informacji na temat poszczególnych działań spoczywa również na partnerach realizowanych przedsięwzięć. Jeśli projekty będą współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, wówczas promocja tychże przedsięwzięć będzie się odbywać zgodnie z wytycznymi właściwych instytucji w tym zakresie.

Dla zapewnienia efektywnej współpracy z partnerami wskazanymi do realizacji wykorzystywane będą następujące narzędzia komunikacji:

- strona internetowa Urzędu Gminy wraz z pocztą elektroniczną komórki odpowiedzialnej za kontakt z poszczególnymi grupami społecznymi;
- lokalne media;
- spotkania Zespołu ds. Strategii wraz z przedstawicielami kluczowych dla rozwoju gminy partnerami z sektora społecznego i gospodarczego oraz ekspertami i specjalistami zewnętrznymi;
- spotkania informacyjno-konsultacyjne z mieszkańcami, organizowane raz na kwartał.

Celem działań związanych z promocją dokumentu jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów – mieszkańców, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców, a także instytucji publicznych mogących stać się partnerami w realizacji określonych zadań.

Spis tabel

Tabela 1 Schemat analizy SWOT	7
Tabela 2 Analiza SWOT Gminy Dębica.....	8
Tabela 3 Plan operacyjny	17
Tabela 4 Projekty infrastrukturalne realizowane w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w okresie objętym Strategią.....	24
Tabela 5 Projekty realizowane w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w okresie objętym Strategią	26
Tabela 6 Projekty komplementarne finansowane ze środków własnych budżetu gminy i niewymagające nakładów finansowych w okresie objętym Strategią	28
Tabela 7 Projekty komplementarne planowane do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Dębicko-Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego (D-ROF)	30
Tabela 8 Przewidywane nakłady finansowe na realizację projektów zaplanowanych w ramach Strategii – budżet Strategii	33
Tabela 9 Wykaz powiązań celów Strategii Rozwoju z dokumentami strategicznymi	34
Tabela 10 Matryca zależności między celami Strategii a dokumentami regionalnymi.....	36
Tabela 11 Wskaźniki mierzalności rozwoju Gminy Dębica	45

Spis rysunków

Rysunek 1 Drzewo problemów	12
Rysunek 2 Drzewo celów.....	13

Załączniki

Załącznik 1. *Diagnoza strategiczna na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dębica na lata 2015–2024.*